

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут гуманітарних і соціальних наук
Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

Вибіркова навчальна дисципліна:

Корпоративне право

Тема 7. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері корпоративних відносин

професор кафедри ЦГЕП

Лектор:

доктор юридичних наук, професор Чабаненко М.М.

Розробники: Чабаненко М.М.

Для студентів напрямів підготовки:

Доступне для завантаження на сайті кафедри:

для магістрів спеціальності 081 «Право»

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6876>

ПЛАН

1. Захист корпоративних прав
2. Форми захисту корпоративних прав.
3. Способи захисту корпоративних прав.
4. Протидія рейдерству в корпоративних відносинах.

Література:

1. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості ВРУ. – 1996. - № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // ВВР. – 2003. – №№ 40-44. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-ІУ // Вісник Верховної Ради України. — 2003. — № 18—22. — Ст. 144.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 13-14, № 15-16, N 17, ст.112.
5. Про господарські товариства. Закон України від 19 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. – №49. – Ст. 482.
6. Про акціонерні товариства. Закон України від 17 вересня 2008 р. // ВВР. – 2008. – N 50 – 51. – Ст. 384.
7. Щодо визначення підсудності справ з питань приватизації та з корпоративних спорів: Верховний Суд; Лист від 06.02.2007 № 1-5/218 // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v_218700-07.
8. Рекомендації президії Вищого господарського суду України «Про практику застосування законодавства у розгляді справ, що виникають з корпоративних відносин» від 28. 12. 2007 №04-5/14. / Режим доступу: www.scourt.gov.ua/clients.
9. Господарське право (Загальна частина) : підручник / за ред. В.С. Щербини, В. В. Рєзнікової. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 588 с.
10. Корпоративне право: навчальний посібник / О.В. Гарагонич, С.М. Грудницька, Л.М. Дорошенко [та ін.]; за заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької, Л.М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. К.: Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Korporatyvne-pravo-2018.--400-s.-Harahonych-ta-in.pdf
11. Корпоративне право: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) О. І. Харитонова, Л. І. Галупова. Одеса : Фенікс, 2019. 108 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Kharytonova-O.-I.-Halupova-L.-I.-Korporatyvne-pravo.pdf18

Вступ

Відповідно до положень ст. 178 ЦК всі об'єкти цивільних прав можуть вільно відчужуватися або переходити від однієї особи до іншої в порядку правонаступництва чи спадкування або іншим чином, якщо вони не вилучені з цивільного обороту, не обмежені в обороті або не є невід'ємними від фізичної чи юридичної особи.

Це стосується і цінних паперів і, зокрема, акцій акціонерного товариства, щодо яких їх власники можуть вчинювати ряд правочинів. Корпоративні права здійснюються до того моменту, коли виникають якісь перешкоди в їх здійсненні, після чого постає необхідність в захисті корпоративних прав.

Саме діяльність, спрямована на усунення різного роду перешкод у здійсненні корпоративних прав, складає зміст захисту корпоративних прав.

Право учасників корпоративних відносин на захист впливає із загального положення про захист цивільних прав та інтересів, передбаченого ст. 15 ЦК, і є невід'ємною гарантією здійснення корпоративних прав та інтересів.

1. Форми захисту корпоративних прав

Корпоративні права здійснюються до того моменту, коли виникають якісь перешкоди в їх здійсненні, після чого постає необхідність в захисті корпоративних прав. Саме діяльність, спрямована на усунення різного роду перешкод у здійсненні корпоративних прав, складає зміст захисту корпоративних прав.

Право учасників корпоративних відносин на захист впливає із загального положення про захист цивільних прав та інтересів, передбаченого ст. 15 ЦК, і є невід'ємною гарантією здійснення корпоративних прав та інтересів.

Важливе місце в механізмі захисту займає встановлений порядок реалізації особою свого права на захист. Такий порядок в юридичній літературі називають формами захисту.

Під формою захисту можна розуміти комплекс внутрішньо узгоджених, організаційних заходів, спрямованих на захист суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів або ж організаційно-правовий порядок реалізації засобів захисту цивільних прав.

Юрисдикційна форма захисту передбачає можливість захисту прав в судовому (шляхом звернення до суду) чи адміністративному порядку (шляхом звернення до уповноважених державних органів, посадових осіб).

До **неюрисдикційної форми** захисту включають, зокрема, *самозахист*, який передбачає можливість застосування особою різних способів, засобів, заходів захисту, зокрема заходів оперативного впливу. Таким чином, аналіз теоретичних положень та норм законодавства України дає підстави виділяти три різні за значимістю, відмінні в механізмі реалізації, самостійні **форми захисту цивільних, в тому числі і корпоративних, прав:**

- 1) судова,
- 2) позасудова (адміністративна),
- 3) самозахист.

1. Судова форма захисту здійснюється судами у спеціальному процесуальному режимі. Враховуючи особливість порядку (процедури) реалізації судової форми, в ній можна виділяти цивільно-правову, кримінально-правову, адміністративно-правову, господарсько-правову процедури захисту.

Судова форма має універсальний характер і за своїм значенням посідає провідне місце серед інших форм захисту. *Судовий захист корпоративних прав являє собою діяльність суду (Конституційного, судів загальної юрисдикції, господарських, адміністративних, третейських судів), що спрямована на забезпечення недоторканості права, припинення порушень, відновлення порушених прав.*

Підвідомчість корпоративних спорів. Законом України від 15.12.2006 року «Про внесення змін до деяких актів України щодо визначення підсудності справ з питань приватизації та з корпоративних спорів» господарським судам додатково встановлено підвідомчість справ, що виникають з корпоративних відносин у спорах між господарським товариством та його учасником (засновником, акціонером), в тому числі учасником, який вибув, а також між учасниками (засновниками, акціонерами) господарських товариств, що пов'язані із створенням, діяльністю, управлінням та припиненням діяльності цього товариства, крім трудових спорів. Суб'єктний склад учасників спору в даному разі значення не має.

Детальні роз'яснення щодо підвідомчості справ, які виникають з корпоративних відносин, визначення сутності корпоративних спорів, складу сторін, віднесення тих чи інших справ до цієї категорії, особливостей їх розгляду містяться в рекомендаціях президії Вищого господарського суду України від 28.12.2007 № 04- 5/14 «Про практику застосування законодавства у розгляді справ, що виникають з корпоративних відносин» та постанові пленуму Верховного суду України від 24.10.2008 року «Про практику розгляду судами корпоративних спорів».

За даними узагальнення практики розгляду корпоративних спорів найтипівішими їх видами є:

- спори, пов'язані зі створенням господарських товариств;
- скасування державної реєстрації товариства;
- спори між засновниками товариства;
- спори щодо зобов'язань, які виникли до державної реєстрації товариства; спори про визнання рішень загальних зборів недійсними;
- спори, пов'язані з виходом, виключенням учасника з товариства, переходом частки учасника в статутному (складеному) капіталі товариства;
- спори щодо компетенції, порядку обрання та відкликання наглядової ради товариства, визнання рішень наглядової ради недійсними;
- спори щодо компетенції, порядку обрання та відкликання виконавчого органу товариства та інші.

З моменту запровадження спеціалізованих адміністративних судів виникли проблеми з розмежуванням компетенції між адміністративними і господарськими судами. Як зазначається в інформаційному листі Верховного Суду України від 26.12.2005 року № 3.2. – 2005, аналіз нині діючої редакції КАС України не дозволяє сформулювати загальне правило, відповідно до якого відбувається розмежування компетенції між адміністративними та господарськими судами.

Верховний суд України визначив основні позиції з цих питань, які зводяться до наступного: стаття 17 КАС України встановлює категорії спорів, на які поширюється компетенція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ.

З господарськими спорами можуть пересікатись категорії спорів, визначені в пунктах 1, 3, 4 вказаної статті, а саме:

а) спори осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності;

б) спори між суб'єктами владних повноважень з приводу реалізації їхньої компетенції у сфері управління, а також спори з приводу укладання та виконання адміністративних договорів;

в) спори за зверненням суб'єкта владних повноважень у випадках, встановлених законом. У всіх наведених категоріях спорів передбачено, що хоча б однією із сторін такого спору повинен бути суб'єкт владних повноважень.

У випадку, якщо суб'єкт (у тому числі орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа) у спірних правовідносинах не здійснює вказаних владних управлінських функцій (щодо іншого суб'єкта, який є учасником спору), то такий суб'єкт не знаходиться «при здійсненні управлінських функцій» та не має встановлених нормами КАС України необхідних ознак суб'єкта владних повноважень.

Щодо корпоративних спорів постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2008 р. наголошується на розмежування підвідомчості спорів між господарськими та адміністративними судами: не є корпоративними спори про визнання недійсними установчих документів господарського товариства та припинення юридичної особи, які порушуються за позовами органів Державної податкової служби України та інших суб'єктів владних повноважень, що здійснюють контроль за діяльністю товариства, а також органів, що здійснюють державну реєстрацію юридичних осіб.

Відповідно до п. 4 ч. 1 статті 17 КАС зазначені спори віднесено до компетенції адміністративних судів як публічно-правові за зверненням суб'єкта владних повноважень (п. 12); справи про стягнення з учасників фондового ринку штрафів, накладених уповноваженими особами ДКЦПФР, а також про оскарження рішень, дій чи бездіяльності цих осіб підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства як публічно-правові спори на підставі ч. 1 ст. 17 КАС (п. 8).

Однак, в цьому ж пункті зазначається: «У разі якщо предметом спору є визнання недійсним рішення загальних зборів учасників (акціонерів) господарського товариства, а вимога до суб'єкта владних повноважень є похідною (зокрема, про державну реєстрацію припинення юридичної особи), такий спір є підвідомчим (підсудним) господарським судам».

2. Позасудова форма захисту корпоративних прав полягає в можливості звернутися за захистом своїх прав до спеціальних державних органів управління. Щоправда, такий механізм в основному стосується акціонерів і пов'язаний з особливостями діяльності акціонерних товариств, обігу акцій тощо.

Найбільш дієвою в цьому плані є діяльність Державної комісії з цінних паперів фондового ринку України та її територіальних управлінь, статус якої визначений Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні».

Комісія виконує ряд функцій, які прямо чи опосередковано пов'язані з забезпеченням прав акціонерів. В межах повноважень, визначених Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», ДКЦПФР як орган державного регулювання ринку цінних паперів в Україні має право :

проводити самотійно чи разом з іншими відповідними органами перевірки та ревізії фінансово-господарської діяльності емітентів, осіб, що здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів, фондових бірж та саморегулівних організацій (п. 9 ст. 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»);

надсилати емітентам, особам, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів, фондовим біржам та саморегулівним організаціям обов'язкові до виконання розпорядження про усунення порушень законодавства про цінні папери та вимагати надання необхідних документів відповідно до чинного законодавства України (п. 10 ст. 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»);

накладати адміністративні стягнення, штрафні та інші санкції за порушення чинного законодавства на юридичних осіб та їх співробітників, аж до анулювання ліцензій на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів (п. 14 ст. 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»);

у разі порушення законодавства про ціні папери, нормативних актів ДКЦПФР виносити попередження, зупиняти на термін до одного року розміщення(продаж) та обіг цінних паперів того чи іншого емітента, дію ліцензій, виданих ДКЦПФР, анулювати дію таких ліцензій (п. 5 ст. 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні») та інше. Крім державних органів виконавчої влади, захист порушених прав здійснюють й інші суб'єкти, які не належать до системи органів держави. Так, відповідно до ст. 18 ЦК захист цивільних прав здійснює нотаріус шляхом вчинення виконавчого напису на борговому документі у випадках і порядку, встановленому законом. Порядок вчинення виконавчих написів врегульований Законом України «Про нотаріат».

Самозахист корпоративних прав.

Самозахист корпоративних прав відбувається шляхом реалізації наданих учасникам законодавством та внутрішніми актами товариства можливостей по забезпеченню своїх прав без звернення до суду чи інших спеціальних державних органів. В корпоративних правовідносинах, на відміну від інших, ця форма відіграє значну роль в захисті прав, що безпосередньо впливає з особливостей корпоративних правовідносин, корпоративного управління та організації діяльності господарських товариств. Зокрема, законодавством закріплено ряд положень щодо діяльності господарських товариств, які є своєрідними гарантіями прав їх учасників, а також можливості учасників у випадках, коли є порушення їх прав чи, на їх думку, такі порушення можуть реально виникнути, припинити їх шляхом звернення до внутрішніх органів управління господарським товариством.

3. Способи захисту корпоративних прав

Особливості окремих корпоративних правомочностей учасників товариств опосередковують існування **способів, які направлені на захист їх майнових прав**, а саме: вимога про виплату дивідендів, отримання частини майна при ліквідації товариства; **способів захисту немайнових прав учасників товариств**: визнання недійсними рішень загальних зборів в акціонерному товаристві, видачі у примусовому порядку документів та інформації про діяльність товариства, тощо.

В науковій літературі зазначається, що способи захисту – це законодавчо закріплені заходи, за допомогою яких створюється можливість для поновлення порушеного права, припинення та попередження його порушення.

Такий захист являє собою співвідношення конкретних способів, засобів та форм з цілеспрямованими діями суб'єкта корпоративних правовідносин, права якого порушено. Загальна система способів захисту прав учасників корпоративних правовідносин визначена у ст. 16 ЦК. Ці способи захисту є основними та універсальними для багатьох інститутів цивільного права, і крім того, найбільш застосовуваними в судовій практиці.

Зокрема, ст. 16 ЦК зазначає такі способи захисту прав та інтересів, в разі порушення яких учасник корпоративних правовідносин може звернутися до суду з позовом про:

- а) визнання права;
- б) визнання правочину недійсним;
- в) припинення дії, яка порушує право;
- г) відновлення становища, яке існувало до порушення;
- д) примусове виконання обов'язку в натурі;
- е) зміна правовідношення;
- є) припинення правовідношення; відшкодування збитків та моральної (немайнової) шкоди;
- з) визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади тощо.

Корпоративні права учасників (засновників) господарських товариств можуть бути захищені судом й іншими способами, що встановлені договором або законом.

Зокрема, Законами України «Про господарські товариства» та «Про акціонерні товариства» передбачені й особливі способи захисту прав учасників товариств:

- визнання недійсними рішень загальних зборів акціонерів;
- оскарження дій органів управління товариства;
- визнання права на акцію; вимога про надання товариством інформації про його діяльність; вимога про виплату дивідендів, про отримання частини майна при ліквідації товариства, тощо.

Вони впливають із основних способів захисту прав, конкретизуючи їх сфери корпоративних відносин. Спеціальні способи захисту передбачаються не тільки законодавчими актами, але і внутрішніми документами товариства.

Вибір учасниками товариства способу захисту їх корпоративних прав повинен здійснюватися з урахуванням можливості досягнення цілі реального та оперативного поновлення порушеного права та позбавлення наслідків його порушення, що надає такому захисту суттєвого ефекту.

В літературі пропонується також поділ способів захисту прав учасників (засновників) господарських товариств на :

- а) речово-правові;
- б) зобов'язально-правові та
- в) спеціальні способи захисту.

Речово-правовими способами захисту прав акціонерів вважає:

- а) визнання права власності;
- б) витребування акції з чужого незаконного володіння;
- в) захист права власності акціонера від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння

До зобов'язально-правових способів захисту нею віднесені:

- а) примусове виконання обов'язку в натурі;
- б) відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди;
- в) зміна або припинення правовідношення шляхом зміни або розірвання договору.

Визнання правочину з акціями недійсним; визнання недійсною емісії акцій; визнання недійсними рішень органів управління акціонерного товариства (загальних зборів акціонерів, наглядової ради, виконавчого органу товариства); визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади; відновлення прав на акцію та відновлення акції кваліфікуються як спеціальні способи захисту. [1]

4. Протидія рейдерству в корпоративних відносинах

Злиття і поглинання є природним динамічним процесом розвитку корпорацій і як могутній фактор подальшої трансформації суспільства впливають на реструктуризацію власності та діяльності в процесі зміни механізмів економічного буття. У сучасному світі вони стали неодмінною частиною економічного та соціального життя нашої країни, часто визначаючи здатність компаній не тільки існувати, але й ефективно функціонувати, адаптуючись до нових умов ринкової економіки. Саме злиття і поглинання як один із компонентів корпоративної стратегії діє важливим інструментом досягнення додаткових конкурентних переваг у боротьбі за нові ринки, збільшення обсягу продаж, підвищення своєї ринкової капіталізації. Загострення конкурентної боротьби між крупними монополіями змушує їх розширювати масштаби операцій по придбанню одних компаній, встановленню контролю за іншими та реалізації з окремими партнерами сумісних інвестиційних проектів.

[1] Корпоративне право: навчальний посібник / О.В. Гарагонич, С.М. Грудницька, Л.М. Дорошенко [та ін.]; за заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької, Л.М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. К.: Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.

Разом з тим, ринок корпоративного контролю, тобто контролю над економічними активами, становить конфліктну та суперечну систему відносин, що формуються в процесі конкурентної боротьби.

На межі 1990-2000-х рр. український ринок корпоративного контролю натрапив на нове явище – рейдерство (з англійського *raid* - «напад, захоплення»); виникли стабільні формальні та неформальні групи, що здійснювали систематичну діяльність по встановленню контролю над активами інших суб'єктів економіки, порушуючи їхні права та інтереси, заподіюючи їм економічну, репутаційну та іншого виду шкоду бізнесу. Високий рівень прибутковості, окупність затрат та відсутність механізмів протидії такій практиці сприяли тому, що протягом двохтрьох років на ринок корпоративного контролю, керуючись мотивами, далекими від права, вийшли десятки груп, для яких захоплення бізнесу стало основним видом діяльності у викривленій, потворній формі загарбництва.

Широта та глибина впливу рейдерських діянь нині є такі, що їх треба розглядати не просто як супутні негативні явища, але як систему укорінених, паралельних, досить своєрідних відносин, що існують поза правовим, моральним полем, без правил та норм господарської діяльності, за межами повноцінного економічного та соціального контролю. В Україні офіційна статистика недружніх злиття-поглинань господарюючих суб'єктів не існує. В той же час в публікаціях ділових ЗМІ знаходимо дані про рейдерські захоплення ВАТ «Універсальне торгове підприємство «Кіровоград», підприємства «Украналіт», ВАТ «Житомирхліб», ВАТ «Київська фабрика технічного паперу».

Всім відомі судові процеси щодо розгляду справ ВАТ «Нікопольський завод феросплавів», завод «Криворіжсталь» тощо.

Операції такого поглинання завершуються переходом контролю від групи власників підприємства-жертви до іншої – загарбницької групи; при цьому остання визнає себе холдинговою компанією, а поглинальне – своїм дочірнім підприємством. Відповідно відбувається й зміна керівного складу дочірніх підприємств. Це так зване захоплення підприємства шляхом *перехоплення управління (зміни виконавчих органів)*. Інший вид захоплення – примус підприємства викупити власні акції (частки) за значно підвищеною ціною. Найчастіше ці види поглинання супроводжуються шантажем – **грінмейлом**.

Під поняттям «шантаж» розуміється популярний метод впливу, в процесі якого суб'єкта ставлять перед вибором: або він виконає всі вимоги шантажуючого, або його ганебна інформація буде представлена певним особам. В розмовній мові шантажем нерідко називають кожну вимогу із загрозою будь-яких негативних наслідків. Сьогодні в Україні найбільш незахищеними компаніями-мішенями досі є ті, в яких концентрація контрольного пакета акцій ще не здійснилася.

Зазвичай, це АТ, в яких достатньо крупні пакети (15-20% статутного капіталу) сконцентровані в руках акціонерів-партнерів, менеджменту або портфельних інвесторів. З метою закріплення гарантій захисту права власності акціонерів та запобігання рейдерським захопленням підприємства Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. створює низку законодавчих умов для побудови надійної системи корпоративного управління. Цей закон аналітики вже йменують «антирейдерським». У законодавстві визначено порядок реорганізації та ліквідації товариства, зокрема реалізації переважного права акціонерів приватних товариств.

Закон запроваджує процедуру прозорого придбання пакета акцій, який становить 10 і більше відсотків статутного капіталу. Для купівлі пакета акцій від 10 відсотків і більше необхідно за 30 днів до придбання письмово сповістити про це акціонерне товариство і ДКЦПФР, а також опублікувати цю інформацію в офіційних друкованих виданнях. Створено передумови для контролю за порядком зберігання документів товариства та доступу до них акціонерів.

Закон обмежує зловживання шляхом процесуального порядку подання позовів про визнання недійсним рішення загальних зборів і встановлює чіткий порядок їх оскарження:

- а) протягом 3-х місяців з дня прийняття;
- б) акціонером, чиї права та інтереси порушені;
- в) у разі, якщо рішення або порядок його прийняття порушують вимоги законодавства.

З метою захисту прав та інтересів міноритарних акціонерів закон запроваджує такі правові механізми, як, наприклад, можливість блокувати акціонером, який володіє 25% голосів, прийняття загальними зборами певних рішень, в тому числі тих, що стосуються питань внесення змін до статуту, реорганізації тощо. Відповідно до Закону ці рішення приймаються загальними зборами у $\frac{3}{4}$ голосів від загальної кількості голосів акціонерів.

Позитивною новелою можна назвати й те, що голосування акціонерів має проводитися лише бюлетенями (якщо кількість акціонерів перевищує 100 осіб), чим зменшується кількість можливих підробок і фальсифікацій резолюцій, протоколів зборів тощо.

А керівництву товариства забороняється вимагати від акціонерів інформацію про те, як вони проголосували або міркують проголосувати.

Порушники цього пункту закону можуть бути позбавлені майнових прав. Міноритарій, який володіє понад 5% голосів, за новим Законом, може впливати на формування порядку денного загальних зборів.

Пропозиції таких акціонерів вносяться до порядку денного автоматично. Закон надає право міноритарним акціонерам, які не погодилися з прийнятими рішеннями мажоритаріїв на загальних зборах (реорганізація товариства, вчинення дій, що можуть призвести до рейдерського захоплення тощо), вимагати від акціонерного товариства викупу належних їм акцій за ринковою вартістю. Закон України «Про акціонерні товариства» в цілому наближає Україну до міжнародних стандартів у сфері корпоративних відносин, але він ще далекий від досконалості.

ВИСНОВОК :

З метою захисту прав та інтересів міноритарних акціонерів закон запроваджує такі правові механізми, як, наприклад, можливість блокувати акціонером, який володіє 25% голосів, прийняття загальними зборами певних рішень, в тому числі тих, що стосуються питань внесення змін до статуту, реорганізації тощо. Відповідно до Закону ці рішення приймаються загальними зборами у $\frac{3}{4}$ голосів від загальної кількості голосів акціонерів.

Позитивною новелою можна назвати й те, що голосування акціонерів має проводитися лише бюлетенями (якщо кількість акціонерів перевищує 100 осіб), чим зменшується кількість можливих підробок і фальсифікацій резолюцій, протоколів зборів тощо. А керівництву товариства забороняється вимагати від акціонерів інформацію про те, як вони проголосували або міркують проголосувати.

Порушники цього пункту закону можуть бути позбавлені майнових прав. Міноритарій, який володіє понад 5% голосів, за новим Законом, може впливати на формування порядку денного загальних зборів. Пропозиції таких акціонерів вносяться до порядку денного автоматично. Закон надає право міноритарним акціонерам, які не погодилися з прийнятими рішеннями мажоритаріїв на загальних зборах (реорганізація товариства, вчинення дій, що можуть призвести до рейдерського захоплення тощо), вимагати від акціонерного товариства викупу належних їм акцій за ринковою вартістю.

З метою захисту прав та інтересів міноритарних акціонерів закон запроваджує такі правові механізми, як, наприклад, можливість блокувати акціонером, який володіє 25% голосів, прийняття загальними зборами певних рішень, в тому числі тих, що стосуються питань внесення змін до статуту, реорганізації тощо. Відповідно до Закону ці рішення приймаються загальними зборами у $\frac{3}{4}$ голосів від загальної кількості голосів акціонерів.

Позитивною новелою можна назвати й те, що голосування акціонерів має проводитися лише бюлетенями (якщо кількість акціонерів перевищує 100 осіб), чим зменшується кількість можливих підробок і фальсифікацій резолюцій, протоколів зборів тощо. А керівництву товариства забороняється вимагати від акціонерів інформацію про те, як вони проголосували або міркують проголосувати. Порушники цього пункту закону можуть бути позбавлені майнових прав. Міноритарій, який володіє понад 5% голосів, за новим Законом, може впливати на формування порядку денного загальних зборів. Пропозиції таких акціонерів вносяться до порядку денного автоматично. Закон надає право міноритарним акціонерам, які не погодилися з прийнятими рішеннями мажоритаріїв на загальних зборах (реорганізація товариства, вчинення дій, що можуть призвести до рейдерського захоплення тощо), вимагати від акціонерного товариства викупу належних їм акцій за ринковою вартістю.

Семінарське заняття до Теми 7 :
Юридична відповідальність за правопорушення у сфері корпоративних відносин

План

1. Захист корпоративних прав
2. Форми захисту корпоративних прав.
3. Способи захисту корпоративних прав.
4. Протидія рейдерству в корпоративних відносинах.
5. Поняття та види порушень у сфері корпоративних відносин.
6. Підстави притягнення до юридичної відповідальності за порушення корпоративного законодавства.